

Karlskoga kommun
kommun@karlskoga.se

Rektorn vid Österledskolan
fredrik.sjovall@karlskoga.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Österledskolan
i Karlskoga kommun

Tillsyn i Österledskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Karlskoga kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Österledskolan besöktes av Skolinspektionen den 26 och 27 september 2012.

Fakta om skolan

Österledskolan är en grundskola med 272 elever i årskurserna 7–9. Eleverna är fördelade på tio åldershomogena klasser samt en åldersblandad klass för de elever som tillhör Skeppet.

Skolan är organiserad i tre årskursbaserade arbetslag som vardera leds av en arbetslagsledare. Som stöd för arbetslagen finns ett elevhälsoteam och ett fjärde arbetslag, resursarbetslaget. Resursarbetslaget med speciallärare och resurspedagoger arbetar med elever i behov av särskilt stöd. Skolan leds av en rektor och rektorn och arbetslagsledarna utgör tillsammans Österledskolans ledningsgrupp. Skolan arbetar även sedan hösten 2012 med ämneslärlärlag. Syftet är att stärka samverkan inom ämnet, förbättra undervisningen och därmed nå högre måluppfyllelse.

År 2011 nådde 73 procent av eleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen (jämfört med rikets 77 procent). Andelen elever som har uppnått målen i alla ämnen har varierat mellan 65 och 79 procent under de senaste fem åren (år 2007–2011). Mellan 74 och 82 procent av eleverna var behöriga till gymnasieskolans olika program (jämfört med rikets 84–89 procent). Det genomsnittliga meritvärdet har den senaste femårsperioden varierat, år 2011 är det genomsnittliga meritvärdet 205 och i nivå med eller något högre än tidigare års genomsnittliga meritvärdet (jämfört med rikets 211). Skolans egen statistik visar att det genomsnittliga meritvärdet för läsåret 2011/2012 är 199.

Ämnet matematik är, tillsammans med de naturorienterande ämnena, de ämnen med lägst andel elever som når målen. Enligt skolans egen statistik är andelen som når målen lägre än 90 procent i dessa ämnen. Vidare visar skolans statistik att andelen som är godkända i de nationella proven i matematik har varierat från 73procent år 2010, 63procent år 2011 och 79 procent år 2012.

Pojkarnas kunskapsresultat är lägre än flickornas när det gäller det genomsnittliga meritvärdet där pojkarnas värde år 2011 var 194 (jämfört med rikets 200) medan flickornas var 219 (jämfört med rikets 222). Det är dock en något större andel pojkar som når målen i alla ämnen, 75 procent som är i paritet med riket medan endast 73 procent av flickorna når målen i alla ämnen (jämfört med rikets 80 procent).

Helhetsbedömning

Vid den regelbundna tillsynen i Österledskolan åk 7–9 genomfördes en fördjupad tillsyn av de naturorienterande ämnena och ämnet matematik inom området undervisning och lärande.

Österledskolan behöver utveckla verksamheten så att det är möjligt för alla elever att nå målen och höja sina kunskapsresultat. I syfte att förbättra skolans kunskapsresultat behöver lärarna samverka i arbetet med att ge eleverna överblick och sammanhang i utbildningen. Vidare behöver lärarna inom framförallt ämnet matematik samverka för att utveckla undervisningens arbetsformer så att undervisningen anpassas till olika elevers behov och förutsättningar. Skolan ger elever särskilt stöd, men skolan behöver förvissa sig om att det särskilda stödet motsvarar elevernas behov och besluta om ytterligare utredning om åtgärderna är verkninglösa.

I syfte att nå högre måluppfyllelse har rektorn förbättrat de strukturella förutsättningarna för lärarnas arbete och för att målinriktat styra skolans samlande resurser. Vidare har rektorn, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet tillsammans med specialpedagogen, utvecklat arbetsformer för att granska undervisningen. Skolinspektionen ser det som angeläget att arbetet med att analysera skolans kunskaps- och värdegrundresultat och att granskningen av undervisningens kvalitet fortsätter och att det medför att kunskapsresultaten förbättras och skillnaderna mellan olika ämnens resultat och mellan pojkar och flickors resultat minskar.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlskoga kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 februari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Karlskoga kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Kommunen behöver säkerställa att rektor fattar beslut om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Motivering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Åtgärdsprogrammet, med innehåll, utgör ett beslut som ska dateras och undertecknas av beslutsfattaren. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. I beslutet ska det tydligt framgå information om föräldrarnas rätt att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd (besvärshänvisning).

Skolan har rutiner för att systematiskt och kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling mot målen och kunskapskraven genom att utvärdera åtgärdsprogrammen och vidta nya åtgärder så att eleverna ska nå kunskapskraven. Åtgärdsprogrammen är undertecknade av beslutsfattaren och besvärshänvisning finns.

Det finns en variation i kvaliteten på åtgärdsprogrammen. Det finns välformulerade, tydliga åtgärdsprogram som fyller författningarnas krav, men det finns även åtgärdsprogram som inte visar vilka elevens behov är och hur de ska tillgodoses. De kortsiktiga och långsiktiga målen relaterar inte till målen i läroplanen eller till kunskapskraven. Det kan även bli svårt, utifrån beskrivningarna, att följa upp och utvärdera programmen.

Trots en kontinuitet i arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram finns exempel där rutinerna inte följts. Ett åtgärdsprogram från september 2011 åtföljs av ett antal utvärderingar. I utvärderingarna följs åtgärdsprogrammets åtgärder upp och justeringar av åtgärderna görs. Detta medför att vissa åtgärder förändras i elevens stöd men att inget formellt beslut om åtgärdsprogram fattas för eleven. Detta betyder i praktiken att vårdnadshavarna inte får möjlighet att överklaga åtgärdsprogrammet, så som lagstiftningen föreskriver. Det finns även åtgärder i åtgärdsprogrammen som inte relaterar till kunskapskraven eller till elevens behov men som återkommer i alla utvärderingar mellan december 2011 och maj 2012, vilka inte förändras trots att resultat inte uppnås. Inget samråd har under tiden skett med elevhälsan. Skolan behöver även förvissa sig om att stödet motsvarar elevens behov och besluta om ytterligare utredning om åtgärderna är verkningslösa.

Sammanfattningsvis måste åtgärdsprogrammen ange vilka behoven är och hur de ska tillgodoses. Rektor måste även fatta beslut om åtgärdsprogram då skolan förändrar åtgärderna efter utvärderingar.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Karlskoga kommun en anmärkning.

Karlskoga kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 13 februari 2013.

Undervisning och lärande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna samverkar inte med varandra i arbetet med att ge eleverna överblick och sammanhang
- Lärarna anpassar inte undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Motivering

Av läroplanen framgår att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. I skollagen anges att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt

som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare anger läroplanen även att lärarna ska anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar.

Skolans lärare är organiserade i årskursbaserade arbetslag och i ämneslag i syfte att skapa goda förutsättningar för samverkan inom och mellan ämnen. Från höstterminen 2012 har undervisningen i flera ämnen schemalagts i så kallade band för att underlätta samverkan inom ämnena. Tillsynen visar att organisationen ger förutsättningar för samverkan som lärarna ännu inte använder.

Tillsynen visar att skolans undervisning har en ojämn kvalitet beroende på ämne och vilken lärare som undervisar i respektive ämne. Vidare är det skillnader mellan skolans olika ämnen i vilken grad lärarna inom ämnet samverkar kring innehåll och arbetsformer och undervisningens kvalitet. Flertalet av lärarna har fokus på den enskilda eleven och den egna undervisningen och de samverkar ännu inte inom det egna ämnet eller mellan ämnena för att ge alla elever en likvärdig undervisning och utbildning.

Den fördjupade tillsynen visar att undervisningen i matematik är strukturerad och att eleverna i huvudsak får ett aktivt lärarstöd i helklass. Vid besöket observeras lektioner där olika undervisningsformer tillämpas, de mest förekommande undervisningsformerna är dock helklassundervisning och individuellt arbete.

Lektioner där läraren aktivt anpassade undervisningen efter olika elevers behov och förutsättningar observerades endast vid ett tillfälle. Individanpassning genom att "fortsätta räkna i matematikboken" förekom på ett antal lektioner. Anpassningen består i att eleverna har samma lärobok och att läraren går runt bland eleverna för att stödja dem. Individanpassning i form att arbeta vidare i sin lärobok medför att elever som lätt når kunskapskraven inte alltid får ledning och stimulans för att nå vidare i sin kunskapsutveckling. Vidare visar tillsynen att individanpassning genom enbart individuellt arbete medför att undervisningen ger eleverna få tillfällen att utveckla sina samspels- och kommunikationsförmågor.

Sammantaget behöver skolan arbeta för en ökad samverkan mellan lärarna i arbetet med att nå utbildningsmålen. Vidare behöver skolan utveckla och variera arbetsformerna för individanpassning så att elever som har svårt såväl som de elever som har lätt att nå målen får stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Ordningsreglerna har inte utarbetats under medverkan av eleverna vid skolenheten

Motivering

Av skollagen framgår att ordningsregler ska finnas på varje skolenhet och att dessa ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp.

Skolan planerar att under hösten 2012 utarbeta nya ordningsregler.

De nuvarande ordningsreglerna på Österledsskolan är från läsåret 2010/2011. Detta medför att eleverna på skolan inte har varit med vid utarbetandet av reglerna. Reglerna från förra läsåret är inte kända av eleverna och tillämpas på olika sätt av lärarna.

Rektorn måste se till att nya ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Mikael Ejerblom och Yvonne Hoffmann.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Christina Lindh
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).